

Українське право стане не тільки відповідати сучасним реаліям, а й більш простим, зрозумілим та доступним як для громадян України, так і для громадян інших держав.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Довгерт А. Рекодифікація Цивільного кодексу України: основні чинники і передумови для старту. Право України. 2019. № 1. С. 27–41.
2. Постанова Кабінету міністрів України «Про утворення робочої групи щодо рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України». URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-utvorennya-robochoyi-grupi-shchodo-rekodifikaciyi-onovlennya-civilnogo-zakonodavstva-ukrayini-s-650-170719>.
3. Кузнєцова Н. Рекодифікація Цивільного кодексу: на які зміни очікувати правовій спільноті. Юридична газета. 2021.

*Кучерявенко Вікторія Сергіївна,
аспірантка кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ОБ'ЄКТИВАЦІЯ ПРЕЗУМПЦІЇ НЕВИНУВАТОСТІ В УМОВАХ РЕКОДИФІКАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Презумпція невинуватості є основоположним принципом, і водночас правом людини, елементом права на справедливий суд. Встановлення права на повагу до принципу презумпції невинуватості спрямоване на запобігання необґрунтованим звинуваченням у вчиненні протиправних діянь, забезпечення особи від настання несприятливих репутаційних та соціальних наслідків, безпідставного ствердження щодо протиправних проявів її поведінки.

В той же час, досить часто ми можемо спостерігати як в засобах масової інформації, на просторах соціальних мереж або ж будь-яких інших інформаційних джерелах, здійснюється поширення стверджувальної інформації стосовно причетності певних осіб до вчинення протиправних, кримінально-караних діянь. Що в свою чергу, обумовлює питання щодо сфери дії принципу презумпції невинуватості.

Наразі, чинне цивільне законодавство не оперує категорією «право на повагу до презумпції невинуватості». В практичній площині питання щодо сфери дії принципу презумпції невинуватості вирішується неодноманітно. Узагальнюючи аналіз матеріалів судової практики, можемо вести мову про утвердження двох підходів до трактування сфери дії принципу, зокрема вузького та широкого. Відповідно до вузького підходу, дія принципу презумпції невинуватості обмежується виключно кримінально-правовою

сферою, а поширення інформації про причетність особи до протиправної діяльності нездатне виявити деструктивний вплив на право особи вважатися невинуватою, поки її вину не буде доведено у встановленому законом порядку. Натомість, відповідно до широкого підходу, принцип презумпції невинуватості охоплює як загально-правовий, так і процесуальний аспекти, а поширення інформації про кримінально-правові, протиправні прояви поведінки особи за відсутності обвинувального вироку, на думку прихильників підходу, обумовлює порушення права особи на презумпцію невинуватості та настанню несприятливих репутаційних та соціальних наслідків.

Усунути існуючі протиріччя в трактуванні сфери дії принципу презумпції невинуватості, в цивілістичній площині, покликані висловленні в межах Концепції оновлення цивільного законодавства ініціативи щодо об'єктивації презумпції невинуватості. Власне, в межах § 2.16 Концепції висловлена ініціатива щодо закріплення презумпції невинуватості на рівні ЦК України та встановлення цивільно-правових способів захисту (в т.ч. припинення порушення та компенсація моральної шкоди) за поширення інформації, яка порушує презумпцію невинуватості.

Наочним орієнтиром для об'єктивізації принципу в межах ЦК України має послугувати ст. 9-1 Французького цивільного кодексу, відповідно до положень якої кожен наділяється правом на повагу до презумпції невинуватості. Публічне оголошення особи винною у фактах, що є предметом розслідування або судового розгляду, до моменту винесення обвинувального вироку, обумовлює право суду в порядку спрощеного провадження, без негативних наслідків для компенсації завданої шкоди, вжити заходи спрямовані на припинення порушення презумпції невинуватості (наприклад, внесення виправлення або поширення прес-релізу за рахунок відповідача).

Аналіз положень ст.9-1 ФЦК та практики їх застосування свідчить, що право на повагу до презумпції невинуватості закріплено за кожним, хто наділений відповідним процесуальним статусом в рамках кримінального провадження (затриманий, підозрюваний, обвинувачений, підсудний); обов'язок вияву поваги до принципу презумпції невинуватості покладається не лише на представників правоохоронних та судових органів, а й охоплює широкий загаль; констатувати факт порушення зазначеного вище суб'єктивного права, можливо у разі публічного висловлювання на адресу особи, наділеної відповідним процесуальним статусом, звинувачення у вчиненні кримінально-караних діянь та фактичному представленні особи широкому загалу як винної особи у діяннях, які на момент поширення відповідної інформації є предметом розслідування або судового розгляду.

Підсумовуючи вищезазначене, слід зауважити, що об'єктивізація презумпції невинуватості є позитивним кроком на шляху до усунення існуючих в правозастосовчій діяльності суперечностей в трактуванні сфери дії принципу презумпції невинуватості та не менш суттєвим кроком на шляху до забезпечення ефективного захисту «доброго імені» особи до встановлення її вини компетентним органом.

*Маковецький Андрій Миколайович,
аспірант кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ЩОДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Невід'ємною економічною основою місцевого самоврядування є комунальна власність, особлива, самостійна форма власності, яка поєднує у собі декілька елементів, одним із яких є об'єкти власності. Потрібно чітко розмежовувати об'єкти права комунальної власності від інших форм власності, що має особливе значення для реалізації права комунальної власності. Крім того всі об'єкти потребують окремої класифікації та визначення з метою їх ефективного практичного використання та управління ними. Досліджуючи особливості об'єктів правовідносин у сфері управління комунальною власністю не слід забувати про специфіку їх правового режиму.

Відповідно до чинного законодавства права власника від імені територіальної громади здійснюють органи місцевого самоврядування та їх структури. Належність територіальній громаді на праві власності є спільною рисою усіх видів комунальної власності, попри різні правові режими, що зумовлені функціональним призначенням.

Склад об'єктів комунальної власності формується органами місцевого самоврядування, на засіданнях відповідних рад затверджується перелік майна, яке належить до комунальної власності. Набувати право комунальної власності територіальні громади можуть такими способами: передача територіальним громадам комунальної власності з державної власності; створення майна за рахунок коштів місцевих бюджетів, а також інших ресурсів. Органи місцевого самоврядування наділяються правом визначати перелік об'єктів, майна, яке входить до складу комунальної власності, при цьому їх рішення можуть бути оскаржені в судовому порядку.[1, с.131].